

Het Heil is hier aanwezig

Brief van Vader Generaal OCist voor Pasen 2020

Dierbaren,

nu de noodsituatie, ontstaan door de epidemie van het coronavirus, aanhoudt en nog verergert, lijkt het me goed jullie een tweede brief te schrijven, om verder een woord met jullie te delen dat de verbondenheid vergroot en ook om de betekenis verder uit te diepen die deze situatie kan hebben voor ons allen in het licht van het naderende Paasfeest. Hoe meer we de zin en de boodschap verdiepen van wat we nu ervaren, des te meer zal het heropnemen van het zogenaamde “normale” leven een vooruitgang zijn, een “varen naar het diepe” (cf. Lc 5,4) en niet alleen een vruchteloze, waarschijnlijk onmogelijke, terugkeer naar hoe het vroeger was. Want het is niet waar dat we het voor de epidemie goed maakten, ondergedompeld in een cultuur en een sociaal-economische organisatie waarin de verlangens vaak gecreëerd werden door de hebzucht van enkelen en niet door de natuur van ons hart of door de behoeften van de armsten.

De horizon van de woestijn

De situatie die we nu beleven lijkt me steeds meer te gaan gelijken op een tocht door de woestijn. In de woestijn, net als in volle zee, ligt de horizon niet vast. In de woestijn kan men zich niet oriënteren op de horizon, die vaak verandert in een luchtspiegeling. Tot voor enkele maanden, of weken, leek het alsof de horizon die we zelf geprojecteerd hadden, richting gaf aan onze weg, of liever aan onze wedloop.

We hadden de indruk zeker voortgang te maken, want alles was al geregeld, vastgelegd en geprogrammeerd. Nu is duidelijk geworden dat deze horizon een luchtspiegeling was, een valse belofte. En nu? Hoe kunnen we verdergaan? Welke richting kunnen we nemen?

In deze Veertigdagentijd brengt de liturgie ons vaak de doortocht door de woestijn van het volk Israël in herinnering. God heeft de Israëlieten veertig jaar laten rondzwerven in de woestijn om hen op te voeden, hen te leren hoe het Beloofde Land binnen te gaan. Zo heeft het volk geleerd zich te laten leiden, niet door de horizon af te speuren, maar door aandacht te hebben voor de aanwezigheid van God. De tocht van het volk werd geleid door de wolk die de voortdurende aanwezigheid van God en zijn wil duidelijk maakte. “Telkens als de wolk boven de tent omhoogging, braken de Israëlieten op, en waar de wolk dan neerdaalde, sloegen zij hun kamp op. (...) Of het twee dagen, een maand of een jaar duurde, zolang de wolk boven de woning bleef hangen, bleven de Israëlieten in hun kamp en braken niet op. Wanneer de wolk omhoogging, braken zij op.” (Nu 9,17.22)

Heel de tocht van het volk van Israël was georiënteerd op de aanwezigheid van God, niet op wat ze bespeurden of zich inbeeldden aan de horizon.

Wij allen vragen ons af: hoelang zal de epidemie nog duren? Hoelang zullen we nog opgesloten zitten in ons huis? Wanneer zullen we het normale leven weer kunnen opnemen? Al deze vragen zijn terecht en begrijpelijk, maar ze moeten ons niet afhouden van de werkelijke vraag die we ons altijd zouden moeten stellen, ook wanneer er geen epidemie is: laten we ons leiden door de aanwezigheid van God?

God met ons

God geeft ons geen aanwijzingen voor een te volgen weg zonder ons te begeleiden. God is altijd samen met zijn volk op weg gegaan. In Christus, de Emmanuël, God-met-ons, is de te volgen weg God zelf die met ons gaat, en die we altijd kunnen volgen. Jezus Christus, “de Weg, de Waarheid en het Leven” (Joh 14,6), is de ware horizon die onze stappen leidt bij de doortocht door de woestijn van ons bestaan. Wanneer we ons gedesoriënteerd voelen, zoals nu, dan moeten we niet de horizon gaan afspeuren of ver weg gaan kijken, maar we moeten ons opnieuw bewust worden, misschien zelfs voor de eerste keer, dat Jezus dichtbij is, dat Hij met ons is, dat Hij ons aankijkt en ons de weg toont en zegt: “Blijf bij Mij! Volg Mij!”

Paus Franciscus heeft ons dit op een intense manier in herinnering gebracht op 27 maart, tijdens het buitengewone gebedsmoment op het Sint-Pietersplein: dit is “de tijd om te kiezen tussen wat telt en wat voorbijgaat, om onderscheid te maken tussen wat noodzakelijk is en wat niet. Het is de tijd om de koers van ons leven opnieuw te richten op U, Heer, en op de anderen.” En hij voegde eraan toe: “Wij zijn niet zelfvoorzienend op ons eentje, alleen gaan we ten onder. We hebben de Heer nodig zoals de zeevaarders in het verleden de sterren nodig hadden. Laten we Jezus uitnodigen in de bootjes van ons leven. Vertrouwen we Hem onze angsten toe, opdat Hij ze kan overwinnen. Net als de leerlingen zullen we ervaren dat we met Hem aan boord geen schipbreuk lijden. Want dit is de kracht van God: alles wat er gebeurt ten

goede leiden, ook het onheil. Hij brengt kalmte in onze stormen, want met God sterft het leven nooit.”

Als we ons op één ding moeten concentreren, ook te midden van zo veel zorgen en angsten, dan is dat precies de aanwezigheid van Christus bij ons, hier en nu, in het bootje dat heen en weer geslingerd wordt door de storm, of te midden van de ruimte zonder horizon van de woestijn waar we doorheen moeten.

Als we Christus herkennen te midden van ons, vormt Hij elke vijandige plek om in een weg die we doorlopen met Hem, met Hem die de zin en de volheid van het leven is. Ook de dood is een weg naar de volheid van het leven, een weg naar de Vader, als we hem beleven met Jezus. Paulus heeft deze boodschap zo samengevat in zijn brief aan de Tessalonicenzen: “Hij is voor ons gestorven, opdat wij, wakend of reeds ontslapen, met Hem verenigd zouden leven.” (1Tess 5,10)

Dit is de boodschap van Pasen, de levende aanwezigheid van de Verrezenen in ons leven, in alle omstandigheden. Ook hieraan heeft de Paus ons herinnerd op 27 maart: “Te midden van het isolement waarin we lijden onder het gemis aan affectie en ontmoetingen, nu we zo veel dingen moeten missen, horen we opnieuw de boodschap die ons redt: Hij is verrezen en Hij leeft hier bij ons!”

Jezus is gestorven aan het kruis om te leven bij ons, en om het ons te geven bij Hem te leven, meer zelfs, Hem te omarmen, zoals Paus Franciscus ons uitnodigt: “De Heer omarmen om de hoop te omarmen: dat is de kracht van het geloof; het bevrijdt ons van angst en geeft ons hoop.”

Het Heil omarmen

We zullen de Goede Week en de viering van Pasen beleven in de situatie waarin we ons sinds enkele weken bevinden en waarin de hele wereld zich bevindt. De Kerk nodigt ons uit deze situatie te beleven als een kans die ons allen geboden wordt om ons te concentreren op het wezenlijke: het Mysterie is aanwezig, dat is de Zoon van God die gestorven en verrezen is voor ons. Het Heil is aanwezig, en dat is een Persoon die “leeft bij ons” en die we kunnen omarmen, en zo kunnen we in Hem het Leven omarmen dat de dood overwint en de Barmhartigheid die de zonde overwint. In Hem is ook iedere afstand overwonnen die ons scheidt van God en van onze broeders, ook de zo dramatische en pijnlijke afstand van al wie in deze dagen lijden en sterven zonder de fysieke aanwezigheid van hun dierbaren.

In Christus is ons een geestelijke nabijheid tot elkaar gegeven die de absolute stevigheid heeft van de aanwezigheid van God, van de liefde van God. Niets is meer werkelijk dan de aanwezigheid van God, ook al is het voor ons een mysterieuze aanwezigheid omdat we erin ondergedompeld zijn, zoals Paulus verkondigt aan de inwoners van Athene: “In Hem hebben wij het leven, het bewegen en het zijn.” (Hnd 17,28) Maar precies wanneer Paulus uitlegt dat deze aanwezigheid de Verrezen Heer Jezus is, lachen de Atheners hem uit en luisteren ze niet meer naar hem. Het leven was voor hen niet dramatisch genoeg om zich te laten aanspreken door een voorstel van echte redding.

Misschien waren ook velen van ons gewoon maar oppervlakkig te luisteren naar de paasboodschap, alsof de echte redding van ons leven en van de hele wereld daar niet van afhing.

Voor Paulus was deze boodschap niet louter theorie: het was een meedelen van een echte vertrouwdheid met de Verrezen Heer Jezus, met Hem die hem even later te Korinthe midden in de nacht zou zeggen: “Wees niet bevreesd, maar spreek en zwijg niet. Ik ben met u en niemand zal u aanraken om u kwaad te doen.” (Hnd 18,9-10), of die, wanneer Paulus gevangen zat te Jeruzalem in de nacht “voor hem kwam staan en sprak: ‘Houd goede moed; want zoals gij voor mijn zaak getuigd hebt in Jeruzalem, zo zult gij het ook in Rome moeten doen.’” (Hnd 23,11)

De vertrouwde nabijheid van de Verrezenen is een geschenk, Hijzelf geeft zich aan ons. Daarom leeft Hij, om bij ons te zijn met zijn vriendschap. Dit is de onoverwinnelijke Redding van ons leven, en het is onze roeping hiervan getuigenis af te leggen. Hoe? In de eerste plaats door het te beleven, door te blijven in deze intimiteit van God met ons. Het leven van iemand die vertrouwd is met Christus, wordt een zeker en overtuigend teken van zijn aanwezigheid die de wereld redt.

Het stempel van de Eeuwige

Dit jaar gedenken we de 400e verjaardag van de dood van de eerbiedwaardige Veronica Laparelli, moniale en mystica van het cisterciënzerklooster van de Heilige Drievuldigheid te Cortona. Dat wat ons treft bij de mystici is dat het wezenlijke van hun buitengewone charisma er uiteindelijk in bestaat zichtbaar te maken hoezeer Jezus aanwezig en vertrouwd kan zijn in een gewoon menselijk leven. De getuigenissen van de monialen die samengeleefd hebben met de eerbiedwaardige Veronica, beschrijven hoe haar leven, haar handelen, heel haar persoon, als het ware een zichtbare afdruk geworden waren van een onzichtbare Aanwezigheid. Bijvoorbeeld, wanneer Maria haar het Kind Jezus in haar armen liet houden, zagen de zusters de vorm van het lichaam van het Kind in haar kleed. Of, zoals haar abdis getuigde, ze zagen haar “spreken met de zoete Jezus en stapje voor stapje door de bidplaats gaan, terwijl ze blijk gaf van dankbaarheid en er een grote vreugde op haar gezicht te lezen stond, maar wel nederig, zoals gewoonlijk wanneer men spreekt met een belangrijk Persoon.” Ze deed niet alsof, het was het buitengewone getuigenis van haar vertrouwdheid met Christus. Wie om haar heen stond, kon Jezus zelf niet zien, maar wel de schoonheid van hun bruidsliefde, die een duidelijk en overtuigend bewijs was van Christus’ aanwezigheid.

God geeft deze mystieke charisma’s om ons eraan te herinneren dat de heilige Geest aan alle gedoopten in hun gewone leven de buitengewone ervaring wil geven bij de Heer Jezus Christus te zijn en met Hem te spreken. En deze relatie is het Heil dat aanwezig is en dat de zonde en de dood overwint.

Zoals de Paus inderdaad zei: “De Heer omarmen om de Hoop te omarmen: dat is de kracht van het geloof. Het bevrijdt ons van angst en geeft ons hoop.” (27 maart 2020)

Omarmen is een gebaar van vriendschap, van vertrouwdheid. Een omhelzing staat symbool voor het uitwisselen van de harten, het eigen hart in contact brengen met het hart van de ander, om met elkaar te delen wat in elk van ons het meest intiem en het meest kostbaar is. Een omhelzing grijpt niet, maar geeft en onthaalt. Misschien is het daarom dat we in het Evangelie Jezus alleen kinderen zien omarmen: Hij wou een beeld nalaten van een belangeloze omhelzing, in de zuivere vreugde van de uitwisseling van liefde. En Hij heeft ons gevraagd te worden als kinderen, om het Rijk Gods te onthalen zoals zij (cf. Mc 10,15-16). Het Rijk Gods is de omhelzing van Christus.

In deze weken moeten de meeste gelovigen afzien van de sacramentele communie en zijn ze uitgenodigd tot de geestelijke communie. We mogen niet vergeten dat de geestelijke communie niet zozeer een alternatief is voor de sacramentele communie, maar wel de vrucht ervan. We zouden altijd en overal de geestelijke communie met Christus moeten beleven, de vertrouwdheid met Hem, want het is daarom dat de Eucharistie en alle sacramenten ons gegeven zijn.

Dit wordt goed verwoord door een cisterciënzer auteur uit de 12e eeuw, Willem van Saint-Thierry: “Als je dus wil, als je werkelijk wil, dan is [het sacrament van de Eucharistie] op ieder uur van de dag en van de nacht voor jou beschikbaar (...). Telkens je, in gedachtenis aan Hem die heeft geleden voor jou, de geest van dit gebeuren tot je laat doordringen in liefde en geloof, eet je zijn Lichaam en drink je zijn Bloed. En zolang je liefdevol in Hem blijft en Hij door zijn heiligende en rechtvaardigende werking in jou blijft, word je beschouwd als deel van zijn Lichaam, als een van zijn ledematen.” (*Gulden Brief*, § 119)

Het stempel van de liefde

“Deel van zijn Lichaam en een van zijn ledematen”: Willem herinnert ons eraan dat, als de vrucht van het sacrament de voortdurende verbondenheid met Christus is, de vrucht van de ware verbondenheid met Christus altijd de verbondenheid onder de broeders moet zijn, het bewustzijn dat we allen ledematen zijn van zijn Lichaam. Deze verbondenheid is universeel, ze verbindt ons met de gehele mensheid, want de Zoon van God is gestorven en verrezen voor allen. Christus is gestorven en verrezen om de hele mensheid samen te brengen in de gemeenschap van de verlostten, van de leden van zijn verheerlijkt Lichaam, waar alle leden broederlijk verenigd zijn in de liefde van de kinderen voor de Vader. Vanop het Kruis en vanuit de Hemel trekt de Heer allen hierheen: “Wanneer Ik van de aarde omhoog zal zijn geheven, zal Ik allen tot Mij trekken.” (Joh 12,32)

Er is niets dat zozeer in ons de reële aanwezigheid van de Verrezene aantoont, als wel het toelaten dat de nood van de anderen de vorm verandert van onze persoon, van ons leven, van onze tijd, van alles wat we zijn of hebben. Wie zijn leven geeft voor zijn naaste, wordt een stempel van Christus in de wereld, hij openbaart zijn reddende aanwezigheid.

Ieder van ons is geroepen in deze tijd en in heel ons leven de vorm van Christus gestalte te geven volgens de veelvuldige rijkdom van zijn totale zelfgave voor allen.

Ieder lid van zijn Lichaam is geroepen om de unieke en grenzeloze liefde van God uit te drukken in de onuitputtelijke variëteit van gaven, van roepingen, maar ook van de nood die we tegenkomen.

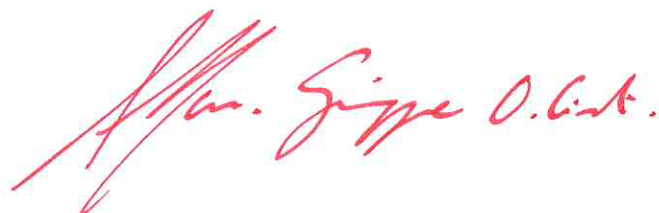
Aan dit mysterie werd ik in het bijzonder herinnerd door het bericht van een verpleger uit Noord-Italië, met de betekenisvolle naam van Emanuele, die in deze tijd werkt en zichzelf geeft in de eerstelijnszorg voor de zieken die getroffen zijn door het coronavirus. Hij geeft stem aan zovele andere gezondheidswerkers die de hulp inroepen van ons gebed en van de gave van ons leven, maar ook aan de stille roep van alle zieken en van hun dierbaren die in angst leven:

“Mijn werk was altijd al gesteund op de stevige fundamenten van het gebed, dat ik beleeft als een zending naar Hem die leeft in de minste, in de lijdende mens, en vandaag in de patiënt die in ademnood verkeert door Covid-19, de ziekte die heel Italië zwaar op de proef stelt!

Ik ben er zeker van dat u onafgebroken bidt en dat uw gebed God aangenaam is, maar ik waag het toch u te storen om de geestelijke nabijheid van uw gebed te vragen.

Ik vraag u onze Aärons te zijn die onze armen ondersteunen wanneer we moe zijn en ons vertrouwen verliezen, om klaar te staan om vanuit jullie kloosters onze tranen te drogen telkens als we denken dat we het niet redden, om te troosten wie thuis op ons wachten zonder te weten hoe het met ons gaat en wat onze ogen en onze harten doormaken! De mensen sterven alleen, zonder dat hun dierbaren hun nabij zijn, maar wel omhuld door Gods liefde, op onze afdelingen, waar geen plaats of geen tijd meer is, kleurloze zalen en gangen; maar ondanks de chaos en de angst die ook ieder van ons treft, toch vol van harten die ieder uur, ieder moment vechten om het leven te geven aan wie geen leven meer in zich lijkt te hebben! Wees onze kracht bij de Heilige Rozenkrans, wees onze zuurstof bij de lezing van het Woord en bij het bidden van het Goddelijk Officie! Wees de opstanding in de hemel voor onze patiënten bij het breken van het brood, waar Christus zich levend toont voor elk van zijn kinderen dat smacht naar zijn Bron van Heil!”

Dierbaren, laten we, nu we de Goede Week en de onoverwinnelijke vreugde van Pasen ingaan, deze oproep aanvaarden om levende ledematen van het Lichaam van de Verrezene te zijn, en laten we er steeds aan denken dat het leven van het Lichaam van Christus de liefde is!

Fr. Mauro-Giuseppe Lepori OCist